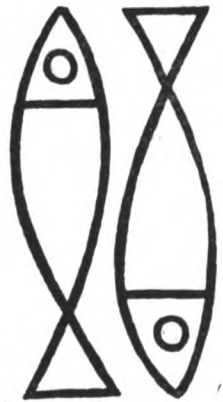

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Ja en Amen

Er zal wel geen woord zijn dat zo mishandeld wordt als het woordje „amen“. Als de dominee amen zegt slaken alle kinderen in de kerk een zucht van verlichting en de kleintjes zeggen tegen hun moeder: gaan we nou naar huis? En als vader aan tafel wat lang gebeden heeft zijn de kinderen, die trek in het eten hebben, maar wát blij als hij amen zegt. Maar onder de grote mensen strekt het niet tot je eer als ze van je zeggen, dat je overal maar ja en amen op zegt.

Amen geldt onder ons als het eindpunt van iets langdradigs, maar ook als het eind van alle tegenspraak.

In de vroegchristelijke eredienst had het amen echter een heel andere functie. De gemeente zat niet passief te wachten op het amen van de prediker, maar was zelf actief in het amen zeggen, waarmee ze de prediking telkens onderbrak. Niet om daarmee de prediking te stoppen, maar om de prediker te stimuleren. De amen-roepers in de kerk waren de supporters van de prediker. In bepaalde methodistische kringen treft men het nog wel aan. Als de prediker iets zegt, waar ze het hartelijk mee eens zijn, - een voltreffer op het rijk der duisternis! -, betuigen ze hun instemming met hun amen-zeggen. Dat houdt dan tevens de bede in, dat het gesproken woord krachtig moge doorwerken.

Het woord „amen“ stamt al uit het O.T. Het komt van een werkwoord dat betekent: vast zijn. Wie amen zegt getuigt van het onbeweeglijk Koninkrijk van onze God en Heer, midden in een wereld, waarin alles wisselt en verandert, waarvan de gedaante voorbijgaat en waar God eenmaal bewegen zal de hemel en de aarde.

Ook van eigen wankelende gevoelens en wisselende stemmingen gaat de amen-zegger in beroep op de vaste rots van zijn behoud (zie laatste antw. v. d. Catechismus).

Het hebr. woord voor „geloof“ is van dezelfde stam als het woordje „amen“. Daar zit de vastheid in van ons gelovig weten en vertrouwen. Maar die vastheid is uitwerking van de vastheid van Gods Woord. Die vastheid grijpen we aan en grijpt ons aan. Ons amen ontleent zijn vastheid aan Gods beloftewoord, dat eeuwig zeker is. God is de éérste in zijn belovend spreken, en amen zegt mijn ziel daarop.

En dan zit er in dat amen een tweevoudige overtuiging:

wat God belooft *stáát* vast... en:
wat God belooft *kómt* vast.

Daar zit de *onbeweeglijkheid* in, de vaste rots, het onbeweeglijk Koninkrijk, — maar daar zit tegelijk de *bewéging* in van het geloof, dat zich uitstrekt naar de toekomst: kom Here Jezus!

Daarom zullen we toch moeten worden als de kinderen, die als de dominee amen zegt aan hun moeder vragen: gaan we nou naar huis? Dat kind verlangt naar de *be-wéging* en wil naar huis. Welnu, als wij amen zeggen op de prediking, op ons gebed en op de Schriftlezing, dan zetten we er niet met een diepe zucht een punt achter, maar we zetten met een zucht van ver-lán-gen een

dúbbel-punt: we gaan naar Huis, Jezus komt, al Gods beloften worden vervuld; *het staat vast; Hij komt vast*, en ons amen steekt de vlag der verwachting uit en legt het feestkleed al klaar!

* * *

Als in de synagogedienst de gemeente de zegen ontving, die ook wij zondags meekrijgen: de **HERE** zegene u... de **HERE** doe zijn aangezicht over u lichten... de **HERE** verheffe zijn aangezicht over u... dan antwoordden de gelovigen op elk van de 3 onderdelen met amen. Ze lieten die zegen maar niet lijdelijk als een stortbui van boven over zich heen komen, maar ze stonden ervoor ópen en ze zeiden met hun amen: we zien het al komen, de zegen, de hemelsluizen zien we wijd open staan!

Ik denk ook aan die prachtige tekst 2 Cor. 1 : 20, waar Paulus alle beloften Gods samenvat in de Here Jezus en zegt: in Hem klinkt ons amen, tot eer van God.

Alle beloften Gods zijn geconcentreerd in Jezus Christus. Hij staat Borg voor hun vervulling. Hij is Gods Garantiebewijs. In Hem heeft God eens en voor goed Ja tegen ons gezegd. Het Neen was te verwachten. Het Ja werd het grote wonder. Het wonder van het verbond. God zegt Ja tegen mensen die honderd keer neen tegen Hem gezegd hebben. Gods Ja-woord is vlees geworden. Gods Ja-woord is met bloed geschreven op Golgotha. Gods Ja-woord is door de H. Geest geschreven op 't heilig Bijbelblad.

En nu zegt Paulus: het ene Woord haalt het andere uit. Gods Ja haalt bij ons het amen er uit. Als God geen Ja gezegd had konden wij nooit amen zeggen. In ons amen is de resonans van de kracht en vastheid van Gods Ja.

* * *

Aan het slot van de Bijbel komt dat Ja en amen terug. Daar zegt Jezus: Ja, ik kom spoedig. En daar antwoordt de gemeente op met haar: amen, kom Here Jezus! Ons amen reflecteert op het Ja Gods in Christus.

Als God, in Christus, geen Ja gezegd had konden wij geen amen zeggen.

Men heeft er zich vaak over verwonderd dat in het volmaakte gebed de naam van Jezus niet voorkomt, terwijl wij in onze z.g. „vrije“ gebeden nooit zullen bidden zonder die naam te noemen.

Maar de naam van Jezus zit in dat amen. Ons amen is door Hem, zegt Paulus en als Jezus zelf aan Johannes op Patmos zijn brief aan Laodicea dicteert, begint hij zó: Ik ben de Amen... Dat is nog sterker dan Paulus het zegt.

Maar nu weet u waar in het Onze Vader de naam van Jezus staat. In dat woordje amen, want Hij is de Amen. En Hij is ook de Ja Gods. En zo geeft in de Zijnen Jezus zichzelf als het ware de hand, als Hij tegelijk is de Ja van boven en de Amen van beneden. Hij komt van de Vader naar ons toe in dat Ja, en Hij komt in de Zijnen weer naar de Vader toe in dat amen.

Hij zegt: Ja, ik kom spoedig, en trekt ons met die sterke verzekering naar zich en de ure der voleinding toe, en met ons: amen, kom Here Jezus, beweegt Hij ons naar zich toe.

Het amen des geloofs is geen eindpunt maar startpunt voor een vernieuwd en versterkt spreken en leven uit het geloof!

Zoals we Jezus vaak horen beginnen met dat amen waar wij mee eindigen: amen, amen zeg Ik u, staat er in het grieks, als er in ons N.T. staat: voorwaar, voorwaar zeg Ik u. Wie met amen eindigde kan ook met amen weer beginnen. Met amen zeggen we niet alleen: ik heb de vaste grond gevonden, — maar ook en nog meer: ik strek mij uit naar wat voor mij ligt en ik grijp ernaar, waartoe ik me ook door Christus gegrepen weet.

Wat zijn we toch gelukkige mensen!

Bent U er ook zo blij mee?

We hebben God ja horen zeggen tegen ons.

En we zien de poort wijd open staan.

En we hebben amen gezegd.

En we gaan naar Huis.

Ja, zegt Jezus, Ik kom spoedig.

Amen, kom Here Jezus.

C. P. Plooy.

„Verre vaneen is verre van Hem“

De vorige week heb ik iets meegedeeld van wat de bekende ds. Jan van Aniel — hij overleed in 1910 — over de eenheid der Kerk en de vereniging van kerken schreef.

Ik kan niet nalaten daar ook deze week nog wat van te zeggen.

Wat Van Aniel over deze zaak schreef is zo door en door Schriftuurlijk en daarom zo voluit Geestelijk. Het raakt de kern, de beslissende voorwaarde en het alles beheersende motief van de ware eenheid en de eenwording der kerken. Maar tegelijk is het ook zó dat, als ik mij niet vergis, juist dat waarop Van Aniel met zo grote ernst wees in veler geloofsbe-wustzijn niet meer of nog slechts zwak leeft.

Van Aniel vestigt er in zijn schrijven over

de eenheid met nadruk de aandacht op, dat als wij met de vraag naar de eenheid en de eenwording der kerken geconfronteerd worden, wij in „een zeer ernstige beproeving“ komen!

Als Van Aniel in dit verband over de eenheid en de vereniging van kerken spreekt - ik merk dat nog even ten overvloede op — heeft hij het oog op kerken die de kerkelijke samenleving geheel en uitsluitend willen binden aan de Christus der Schriften.

Welnu, als zulke kerken terwijl ze gescheiden leven existentiëel voor de vraag komen te staan of ze zich met elkaar zullen verenigen of niet worden zij door God beproefd.

Waar het dan in die beproeving om gaat

zegt Van Andel er duidelijk en nadrukkelijk bij.

Het zal daarbij nl. moeten uitkomen en ook metterdaad uitkomen „wat het eigenlijk is, dat de leden der Kerken tot een gemeenschappelijk kerkelijk leven verenigt”. Of, concreet gezegd: het zal dan moeten uitkomen en ook metterdaad uitkomen of er het levende geloof is, „dat allen, die in Christus geloven, leden van een geestelijk lichaam zijn, dat in Hem zijn hoofd heeft, zodat de zichtbare saamverening een verborgen achtergrond heeft, waarvan zij de natuurlijke, maar ook noodzakelijke openbaring is”.

Als dat geloof er is gaat in de harten van de leden der kerk tweërlei leven.

Vooreerst „zal men zich schuldig weten aan allen, die men krachtens belijdenis en wandel als tot Christus behorende heeft aan te merken, en zich tot hen te voegen, om hen van dienste te zijn”.

Maar bovendien zal men, omgekeerd, „deze allen beschouwen als zulken, welke ons toebehoren, omdat Christus met zich zelf heel zijn lichaam aan het minste lid gegeven heeft, om het door zich en de zijnen te volmaken”.

Kort gezegd: 't gaat er bij het al of niet verenigen van kerken die eenzelfde confessie aangaan vóór alles om **of wij metterdaad in Christus geloven, en in Hem de broeders willen dienen en door hen gediend worden.**

* * *

Maar juist ten aanzien van dit geloof staat het er dikwijls in de gemeente des Heren droevig voor.

Natuurlijk: theoretisch is men het er voor de volle honderd procent mee eens dat het bij een kerkelijke vereniging en samensmelting op dit geloof aankomt.

Als stuk van de belijdenis aanvaardt men het zonder enige reserve en zou men veroordelen wie daaraan durft twijfelen.

Maar is er werkelijk dit geloof?

Leeft het?

Is het lid van de kerk zijn en het leven als zodanig werkelijk een zaak van het levend geloof in Jezus Christus?

Van Andel is daar alles behalve gerust op.

„Staat het niet te vrezen — zo schreef hij — dat het met zeer vele leden der Kerk alzo niet is?”.

Als iedereen „zichzelf eens ernstig afvraagt: wat dreef mij tot de Gereformeerde Kerk om mij bij haar aan te sluiten, zal — het staat voor Van Andel vast — niet elk zich zelf in oprechtheid kunnen antwoorden: Christus”.

Waarom velen dan wel lid van de kerk zijn?

Wel: „velen zijn bij de Kerk omdat zij er in geboren en opgevoed zijn, en met hun verleden niet willen breken of hiertoe geen kracht hebben”.

Anderen „worden lidmaat der Kerk om der wille van hun kinderen, wijl zij deze gedoopt willen hebben, en in een andere Kerk geen ja kunnen zeggen op de vraag: of zij verenigd zijn met de daar gepredikte leer”.

Nog weer anderen horen bij de kerk, „omdat de prediker de waarheid zo hartinnemend verkondigt als men nog nooit heeft gehoord”.

Voorts zijn er mensen die zich bij de kerk hebben gevoegd „omdat zij hope hebben, dat de middelen der genade, welke de Kerk toereikt, nog eens vroeg of laat voor hen gezegend mogen worden en tot bekering leiden”.

De besten zijn nog die, „welke zich bij de kerk aansluiten, wegens de belijdenis die zij heeft”.

Maar: Van Andel zegt het met alle nadruk, niemand van deze mensen is op goede grond en op goede wijze lid van de kerk.

Ook instemming met de belijdenis is niet de goede grond, niet het juiste motief voor het lidmaatschap van de kerk.

Zeker die instemming is nodig. Maar als men alleen **op grond daarvan** lid van de kerk

is en blijft staat het er met dat lid-zijn toch niet goed voor. Wie vanwege zijn instemming met de confessie daarvan lid van een kerk is, staat „niet op het rechte, volle standpunt”.

* * *

Maar wat kan, mag, moet dan wel de grond zijn van het lid-zijn der kerk?

Waardoor kan het wel komen tot het ware lidmaatschap daarvan?

Wat beslist wel daarover of we in waarheid in het lichaam der kerk zijn opgenomen?

Nooit een „zaak” — hoe belangrijk ook.

Dus ook niet de band aan de confessie — hoe noodzakelijk ook.

Neen, wat ons alleen tot lid der kerk maken kan, en ons ook metterdaad tot zulk een lid maakt, dat is de band, de geloofsband aan **Christus**. Christus en Hij alleen is het ook in Wie de ware kerkelijke gemeenschap en eenheid geworteld is.

„Christus alleen — aldus Van Andel — niets anders, hoe treffelijk, hoe noodzakelijk ook mag de band der vereniging zijn”.

Als ge aan een kind vraagt, zo gaat dan Van Andel verder: „waarom het met zijn broeders en zusters in één huis woont, aan één tafel eet, en op en neer gaat, zal het u antwoorden: omdat wij samen één vader en moeder hebben. Waarom geven wij dan niet een even eenvoudig antwoord op de vraag: waarom wij tot de gemeente behoren — en zeggen wij niet dat het is omdat God ons met den Eerstgeborene der broeders tot één huis heeft samen-gevoegd?”

De grote ellende is evenwel dat dit **niet** wordt gezegd.

En dat is de grote schuld van de kerk en de gelovigen. Hun zonde is dat zij zich hierin niet laten leiden door de Heilige Geest. „Ach! wij zijn wel allen tot één lichaam gedoopt, maar niet allen met één Geest gedrenkt”.

Maar „zoveel is zeker, dat de herleving van het geloof dat wij in Christus één zijn, ons geen rust zal gunnen, voor wij ons ook naar buiten als één openbaren”.

Zeer zeker men kan ook naar vereniging en samensmelting streven om redenen die de toets van Gods kritiek niet kunnen doorstaan.

Men kan b.v. in een kerkelijke vereniging „alleen of allernaast de verhoging der kracht als godsdienstige en staatkundige partij beogen en zich verenigen met het oog op belang”.

Maar al is dit zo en al blijft er zo voor iedereen voortdurend de „prikkel om zich nauwkeurig voor Gods aangezicht te onderzoeken, dit neemt niet weg dat er een vereniging uit heilige drijfveren is, naar welke al wat Christen heet met alle ernst heeft te jagen”.

* * *

De zucht tot scheiding van elkander die zich vooral in de Gereformeerde kringen steeds weer op zulk een afschuwelijke wijze openbaarde en openbaart is „een hoogst ongunstig verschijnsel”.

Het staat zonder twijfel „in samenhang met onze volksaard, die van oudsher tot afzondering geneigd is, en bij het ontstaan van geschillen, niet licht eigen mening prijs geeft”.

Maar we zullen het goed moeten weten en in pnaaktijk brengen; „niet onze aard, maar de Geest van Christus moet ons doen en laten beperken”.

Bij deze stand van zaken is het goed en zelfs noodzakelijk de samenhang tussen onze individualistische en isolationistische volksaard en de kerkelijke verdeeldheid in het oog te houden „opdat men zichzelf onderzoeken, of onze aard ons niet misschien parten speelt, terwijl wij menen uit God te handelen”.

Maar het ons aangeboren individualisme is toch niet de diepste oorzaak van de onder de nederlandse gereformeerden voortwoekerende scheurziekte. Die moet ergens anders wor-

den gezocht. Die draagt een veel ernstiger karakter. Want die is gelegen in een niet echt kennen van en leven met Christus!

Ongeoorloofde, door God vervloekte kerkelijke gedeeldheid wijst op een niet metterdaad geloven in Jezus Christus, een niet effectief door Hem beheerst worden en uit Hem leven. De „scheurziekte” wijst op „een onderschatting van Christus' betekenis voor het leven”.

In deze „scheurziekte” openbaart zich namelijk een wijd verbreide zonde in de verhouding tot de Heiland.

Het is de zonde dat de Christus niet echt wordt gekend als de levende Verlosser, die het begin en het eind, de bron en de oorzaak, het middelpunt en het doel is van het leven des geloofs.

Het is de zonde dat het leven des geloofs blijft steken in „zaken”, „dingen”, „woorden”, „waarheden”, maar niet geworteld is in en leeft uit Hem die niet maar woorden spreekt en waarheden openbaart en het leven geeft, maar die zelf het Woord, de Waarheid en het Leven is.

Het is de zonde dat het leven des geloofs, veelal onbewust en onbedoeld, wordt verward en verwisseld met een leven uit dingen, begrippen, theorieën, wetten.

Het is de zonde dat men Christus wel ziet als de schenker van gaven, de leraar van waarheden, de gever van wetten, maar dan zo dat Hij in feite geen rol meer speelt in ons leven als men die gaven heeft ontvangen, die waarheden heeft aanvaard en die wetten als regels voor het leven heeft aangenomen.

Het is kort gezegd de zonde, dat Christus voor ons „niet veel meer is dan middel tot het verkrijgen van geestelijke goederen, dat eigenlijk afgedaan heeft, zo men deze geestelijke goederen heeft ontvangen”.

Deze zonde is meer dan iedere andere de oorzaak van de kerkelijke gescheurdheid.

* * *

Tegen dat kwaad keert Van Andel zich nu met alle macht. En met warmte en bewogenheid predikt hij Christus die **alles** is voor zijn gemeente.

Christus, zo schrijft hij, is veel méér dan dit alles. „Hij is de schuilkamer, waaruit de Heilige Geest alles haalt, wat ons ter zaligheid van node is, niemand ontvangt van de Vader dan uit Hem. Zelfs is Hij zowel doelwit als middel; Hij is er voor ons, maar wij zijn ook voor Hem geschapen, vgl. Col. 1 : 10; Hij is voor ons gegeven, maar wij zijn ook Hem gegeven; Hij is zowel het hoofd als de behouder des lichaams, de tweede Adam, die de gemeente zijn bruid en vrouw heten kan, en dies van haar mag zeggen, dat zij om Hem is geformeerd”.

Omdat Christus dit alles voor de gemeente is, spreekt de Schrift zo innig over de betrekking tussen die beiden. „Hij rekent ons één met Hem, en opdat wij niet zouden menen dat deze eenheid slechts zedelijk was, leert zij ons dat wij vlees van zijn vlees en been van zijn benen, dat onze lichamen zijn leden zijn”.

Welk een brede plaats beslaat Christus niet in het hart en het leven van Paulus! „Christus is zijn leven, in Hem arbeidt hij, vermaant hij, op Hem is zijn oog voortdurend gericht, in zijn lichaam draagt hij de doding van Christus om, en van het leven van Christus verwacht hij dat het in zijn lichaam geopenbaard worden zal, de liefde van Christus dringt hem, in de naam van Christus vermaant hij; heel zijn streven is op Christus gericht, om de gemeente Hem tot een reine bruid te bereiden — we zouden waarlijk met soortgelijke verwijzingen nog vele bladzijden kunnen vullen!”

* * *

Het is nu de zonde, het grote gebrek van het gereformeerde leven „dat de betekenis van

Christus voor ons persoonlijk en kerkelijk leven niet voldoende wordt erkend. Christas de Middelaar wordt daar „zo licht ter zijde gezet”. „Men behoeft slechts de vele gebeden te horen, waarin wel God erkend wordt als de Souvereine Gever van alle genade, en veel gesproken wordt van onze diepe ellende en afhankelijkheid, en veel gevraagd en veel genoemd, maar waarin Christus niet veel meer is dan een aanhangsel welstaanshalve er aan toegevoegd. Van hoe menige preek, van heilige waarheden rijk, moet men niet het bekende woord zeggen: maar men vond er Jezus niet — dikwijls zelfs ternauwernood Zijn Naam. Men moge dan op zijn hoede zijn, en het woord gedenken, dat wie de Zoon niet eert, ook de Vader niet eert, die Hem gezonden heeft”.

Wij moeten goed voor ogen houden dat wij leven in de bedeling waarin **alles** door tussenkomst van de Middelaar geschiedt.

Daarom moeten „de ogen der gelovigen Hem zien en hun harten tot Hem worden getrokken”. Maar wanneer dat geschiedt dan komt onweerstaanbaar ook de hunkering naar en de worsteling om de eenheid van **allen** die Christus in onverderfelijkheid liefhebben.

In zoverre we Christus liefhebben hebben we ook lief die van Christus zijn. En omgekeerd: in zoverre we hen die in de Christus geloven liefhebben, hebben we ook Christus lief. De band van Christus is even sterk en

trekt even krachtig als de band aan de broeders — en omgekeerd.

En daarom: „tot Hem getrokken — dan komen wij van zelf tot elkander, of keren wij tot elkander weder. En hoe treffelijk zou dat niet zijn”.

Van Andel spreekt tenslotte allen met wie hij naar Christus' wil in kerkelijke eenheid moet leven zo aan:

„Broeders indien gij u aan ons onttrekt zo verarmt gij u zelf; want de geestelijke gaven vloeien ons toe door u en u door ons, naar de wet van het lichaam, dat het hoofd dóór de leden op de leden werkt. En wij zijn al zo arm, zo arm aan licht en kracht, zo levensarm; zullen wij elkaar nog armer maken?

Wat zou onze Here Christus hiervan zeggen? Men late het aan zijn vijanden over om zijn lichaam te verbreken; niemand doe met zijn vijanden mede door te scheiden wat God samengevoegd heeft. De tijden roepen ons toe: schuilt bij Christus, en houdt u bijeen; want de storm steekt op en de vijand naakt. Christus komt weder; zou het goed zijn als Hij ons bij Zijn wederkomst verre van elkander vond?

Verre vaneen is verre van Hem vergeet het niet”

Zo pleitte van Van Andel, gedrongen door de liefde van Christus voor de eenheid, de kerkelijke eenheid van alle broeders.

C.V.

Te Berde

„De anti-revolutionaire of christelijk-historische richting vertegenwoordigt die grondtoon van ons volkskarakter, welke zich onder invloed der Hervorming en onder leiding van Oranje gevormd heeft en omstreeks 1572 in zijn aard tot openbaring kwam.” Aldus luidt de aanhef van het nieuwe beginselprogramma van de A.R.P. De tekst van het nieuwe programma wijkt hiermee op subtiële wijze af van de overéénkomstige passage in het oude beginselprogramma, die als volgt luidde:

„De anti-revolutionaire of christelijk-historische richting vertegenwoordigt... de grondtoon van ons volkskarakter, gelijk dit, door Oranje geleid, onder invloed der Hervorming, omstreeks 1572, zijn stempel ontving.”

Het oude programma spreekt dus van „**de** grondtoon van ons volkskarakter, gelijk dit...”, waarmee tot uitdrukking wordt gebracht, dat er maar één grondtoon van ons volkskarakter is, en dat de anti-revolutionaire of christelijk-historische richting daarvan de typische vertegenwoordiging is, terwijl het nieuwe programma spreekt van „**die** grondtoon van ons volkskarakter, welke...”, hiermee ruimte openlatend voor de mogelijkheid, dat er ook andere grondtonen van ons volkskarakter dan de anti-revolutionaire of christelijk-historische zijn.

Er is zowel iets voor de oude als voor de nieuwe formulering te zeggen. De oude formulering suggereerde, dat de anti-revolutionairen en de christelijk-historischen de geestelijke elite van de natie uitmaken; terecht heeft men bij de nieuwe formulering er naar gestreefd deze suggestie weg te nemen. Maar wat men in de nieuwe formulering mist, is de erkenning van het protestants karakter van onze natie.

Dit protestantse karakter van de Nederlandse natie is nu opnieuw in discussie gekomen naar aanleiding van de affaire-Irene. Wat moet men verstaan onder dit protestants karakter van de natie? Welke eigenschappen verlenen aan een staat haar protestants stempel? Ik moge een paar van deze eigenschappen noemen: vrijheid, onafhankelijkheid, publieke tolerantie. Wij mogen dan aan Professor Geyl toegeven, dat deze eigenschappen niet het monopolie zijn van het Calvinisme, en dat er inderdaad vele voorbeelden zijn aan te wijzen waarin een dominocratie van Calvinistische huize juist aan deze eigenschappen tornde, maar het wil er bij ons niet in dat deze eigenschappen helemaal niets met het Calvinisme te maken zouden hebben en met het ontstaan van onze natie.

Een duidelijke bevestiging van dit z.g. protestantse karakter van onze natie acht ik het Irene-debat in de Tweede Kamer. In dit debat bleek zonneklaar, dat het Rooms-Katholicisme in Nederland politiek gezien geen eigen gezicht had en heeft. Geen minister-president had meer „protestants” kunnen handelen dan onze Rooms-Katholieke premier Marijnen.

Men zal wellicht tegenwerpen, dat in heel deze kwestie geen ander standpunt mogelijk was, ook voor de Rooms-Katholieken niet.

Ik waag het dit te ontkennen. Theoretisch zou het b.v. mogelijk geweest zijn, en voor ons Rooms-Katholieke volksdeel ook beslist aantrekkelijk, wanneer de regering had toegezegd, onder bepaalde voorwaarden de aanspraken van de carlisten te ondersteunen, en wanneer b.v. hetzij het burgerlijk hetzij het kerkelijk huwelijk met een zekere mate van decorum in Nederland zou zijn voltrokken. Dat het kabinet, en hierin volledig gesteund door de K.V.P. niet gezocht heeft naar een compromis in de aangeduide richting, is dan ook een goede illustratie van datgene, wat men terecht het protestants karakter van de Nederlandse natie noemt.

v. O.

Elk waar gelovige lid van de kerk?

II

De aard van ons kerklidmaatschap

De vraag is gewettigd naar de aard van ons kerklidmaatschap. HOE zijn we lid van Christus' gemeente? Het antwoord op deze vraag is gelegen in HET BELOVENDE SPREKEN GODS. Ik zeg niet, dat hier ons de sleutel in handen gegeven wordt tot een restloos verstaan van de wegen Gods ten aanzien van zijn kerk.

Ik handhaaf ten volle wat ik daarover schreef onder het kopje: De verwarring in de kerk. Maar in dat BELOVENDE SPREKEN GODS ligt de sleutel waardoor wij niet begripsmatig, niet statistisch, niet per wetenschappelijk systeem, maar door het geloof en dus binnen de grenzen van de Woordopenbaring een zicht krijgen op de kerk.

De kerk een belofte

Het was een van de grote verdiensten van K. Schilder dat hij weer aandacht gevraagd heeft voor de kerk als een geloofs-stuk: Ik gelóóf een heilige algemene christelijke kerk. Het tweede, dat daar mee nauw verband houdt, is dat hij er de aandacht op gevestigd heeft dat de kerk nog niet af is: dat de Zoon van God nog altijd bezig is die kerk te vergaderen. De laatste term „het vergaderen” van de kerk is in de Schrift niet de enige, maar één uit vele. De kerk wordt een vergadering genoemd, maar ook een HUIS, een HUISGEZIN, een GEBOUW, de BRUID, de VROUW des LAMS, DE STAD GODS, het NIEUWE JERUZALEM. Resp. I Petrus 2 : 5; 1 Tim. 3 : 15; 1 Cor. 3 : 9; Openb. 21 : 2, 9; 22 : 17; Openb. 21 in vele verzen. De namen der kerk verdringen elkander. Christus vergadert de kerk. Hij bouwt dat Geestelijk Huis, dat Huisgezin; werft en heiligt en reinigt deze Bruid; doet de Stad Gods, het nieuwe Jeruzalem komen. Ik merk dit even op om er op te wijzen dat we om de éne in de belijdenis geijkte term: vergaderen (zondag 21) en vergadering (N.G.B. art. 27) de vele andere niet verwaar-

lozen moeten. Dat betekent anders niets dan schade. Om de andere termen: de Qahal, de volksvergadering van het oude, de Ecclesia van het nieuwe testament, maar niet te vergeten.

Maar overall, waar de Schrift van deze gemeente spreekt, treedt duidelijk in het licht dat de Here Christus nog bezig is die kerk te doen komen. Zij is een vergadering, die nog niet vergaderd, een huis, dat nog niet gebouwd, een huisgezin dat nog niet volgroeid, een bruid, die nog niet de bruiloftszaal ingeleid en nog niet zonder vlek of rimpel aan de Vader voorgesteld is, de stad der toekomst.

De kerk is een beloofd goed.

De Catechismus greep het belovende spreken Gods

Het is een prachtige greep van de opstellers van onze catechismus geweest dat zij de wederkerigheid van het geloof en Gods beloften ontdekt en in dit leerboek vastgelegd hebben. In Zondag 7, vraag en antwoord 22, wordt gezegd: Wat is dan een christen nodig te geloven? Antw. „Al wat ons in het evangelie belóófd wordt, hetwelk ons de artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld christelijk geloof in een hoofdsom leren”. Dat wil dus zeggen: in de artikelen van het geloof, dat de apostelen ons geleerd hebben, hebben we een korte samenvatting van wat God ons in het evangelie beloofd heeft en bevolen heeft te geloven. (vgl. vr. en antw. 20 van het Kort Begrip). Onder dat aspect moet ge nu eens de Catechismus lezen.

Bijvoorbeeld Zondag 20. Daar legt de kerk reeds aan de christenkinderen de zekere en vaste belijdenis op de lippen: „... dat de Heilige Geest ook mij gegeven is...”. Waar aan ontlene we de vrijmoedigheid hun, n.l. onze kinderen, deze vaste en zekere belijdenis op de lippen te leggen? Niet aan de ervaring van de feitelijkheid van die gave. Wat weten we ervan? Ook niet aan de veronderstelling dat het, uitzonderingen daargelaten, wel zo zijn zal bij de meerderheid. Maar de éne grond is: de Heilige Geest is aan de kinderen

der christenen belóófd. En die belofte mogen zij geloven. Ze mógen dat niet alleen, zij zijn schuldig dat te geloven. Omdat God het hun, n.l. onze kinderen zo belooft in het evangelie. Omdat de HEERE dat zo ook in de doop heeft afgebeeld en die beloftewoorden heeft verzegeld. Daarom: „dat ik zo zeker met Christus' bloed en Geest... van al mijn zonden gewassen ben als ik aan het lichaam met water... gewassen ben”. vr. en antw. 69. „De Heilige Geest, die het geloof werkt is aan de kinderen niet minder dan aan de volwassenen toegezegd”. antw. 74. Daarom mogen we aan de kinderen der christenen niet alleen Gods bevel voorhouden om deze beloften te geloven, maar ook om de Heilige Geest te bidden zonder ophouden. antw. 116. Zij behoeven daarbij niet te bidden op het onzekere, maar ze mogen bidden om de Geest, die hun belóófd is, pleiten op een in het evangelie gegeven en in de doop verzegelde belóofte, en door die belofte wordt het gebed des geloofs een krachtig gebed.

Zo staat het ook met de kerk.

De kerk een belóofd goed

In hetzelfde licht waarin zondag 7 in antw. 22 al de artikelen van het geloof zet, dienen we nu ook het artikel van de heilige algemene christelijke kerk te verstaan. Dat de Zoon van God zich een gemeente vergadert, beschermt en onderhoudt is ons in het evangelie belóófd; een kerk, die één, heilig en katholiek zijn zal, de kerk van Christus, gebouwd op het fundament der apostelen en der profeten. Deze kerk en dat Christus haar also, in de enigheid des geloofs, als een heilig, Gode gewijd volk, in alle tijden en tot aan de einden der aarde vergadert, beschermt en onderhoudt, geloven wij op grond van de belofte Gods. Deze kerk is er en ze is er tegelijk nog niet, zoals een huis in aanbouw er is en er tegelijk nog niet is, zoals een bruid die voor haar man voorbereid wordt, er is en toch zijn vrouw nog niet is. Maar het komt alles goed: daar is de Zoon van God garant voor.

Het behoren tot die kerk een belofte.

Alles is hier belofte: „Zo is Gods verbond gelegen, enkel in beloftenis”. Ook het behoren tot de kerk is éérst een zaak van belofte en op grond van die belofte een zaak van geloof. En we zouden reeds hier willen stellen, om dat straks nader te betogen, dat er een tot de kerk behoren is krachtens de belofte, en krachtens het geloof.

Een confessionele formule

In onze kerkelijke formulieren keert een bepaalde wijze van spreken telkens terug. We bedoelen het volgende:

Heid. Cat. antw. 74 dat de kinderen (der christenen) door de doop als door het teken des verbonds de christelijke kerk moeten ingelijfd worden.

Ned. Gel. bel. art. 34: „... het sacrament des doops, door het welk wij in de kerk Gods ontvangen worden”.

Formulier voor de kinderdoop: „... zo zal men de kinderen als erfgenamen van het verbond Gods en van zijn rijk dopen”. „Wij bidden U dat Gij dit uw kind genadig wilt aanzien, en door Uw Heilige Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven”. „Of gij niet bekent dat zij in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten zijner gemeente behoren gedoopt te wezen”. „Dat Gij ons en onze kinderen door het bloed van Uw lieve Zoon Jezus Christus, al onze zonden vergeven en ons door Uw Heilige Geest tot lidmaten van Uw eniggeboren Zoon, en also tot uw kinderen aangenomen hebt en ons dit met de heilige doop bezegelt en bekrachtigt”.

Formulier van de doop van volwassenen:

„Aangezien gij, N., dan ook begeert met het heilig doopsel gedoopt te worden, ten einde het u zij een zegel uwer inlijving in de kerk Gods”.

Zo spreken de formulieren der kerk: dat we door de doop de christelijke kerk ingelijfd, in de kerk Gods ontvangen worden, als erfgenamen van het Rijk Gods en van zijn verbond en als lidmaten van Christus en van zijn gemeente behoren gedoopt te wezen, dat de doop een zegel is van onze inlijving in de kerk van God.

De doop is een zegel op de belofte van dat alles. En de kerk is de vergadering van hen aan wie dat alles belóofd is en die daarom schuldig zijn dat te geloven, en die dit alles verkrijgen, tenzij zij deze belofte door hun ongelooft krachteloos maken.

Dat is niet „een gladde formule”.

Dat is de taal van ons aller geloof.

Tweeërlei doop?

Dr. Trimp schrijft in zijn reeds genoemde artikel in De Reformatie van 6 juni: „Inderdaad geeft de doop, die buiten Christus' ware kerk wordt bediend, een zekere relatie met Christus' kerk. De doop komt immers voort uit de kerk en zo lang het doopwater nog dóópwater is, waarachter de inzetting van Mattheus 28 : 19 staat, is er relatie met Christus: met het Hoofd der kerk. Ds. G. Visee heeft daarover prachtige dingen gezegd (zie: Dienst 2e jaargang, pag. 5 v.v.) Bovendien is de doop tót eenheid (vgl. 1 Kor. 12 : 13)”.

Hier zet, al zijn er elementen waar we hartelijk mee instemmen, onze critiek in.

Collega Trimp spreekt hier van de doop, die buiten Christus' ware kerk wordt bediend. „Als ik hem goed begrijp wil hij déze doop onderscheiden van de doop die bediend wordt in de ware kerk. Ik ontken niet dat er behalve in de ware kerk ook buiten de ware kerk gedoopt wordt. Maar dan ook: gedóópt. Echt gedoopt. In de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Zelfs zou ik geen bezwaar hebben tegen een doop die geschied is in de Naam van Jezus”.

Maar waar die doop ook bediend is, in de ware kerk of daarbuiten, die doop in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes is de doop. Er is niet een gereformeerde, een hervormde, een lutherse, een remonstrantse, een roomse, een doopsgezinde doop, er is maar één doop, de christelijke, de doop van Christus.

En bij Hem ligt de oorsprong van de doop. Het is niet zoals dr. Trimp het stelt: „de doop komt immers voort uit de kerk”. De Here heeft het sacrament van de doop wel aan de kerk gegeven, haar geboden de doop te bedienen en te gebruiken tot het einde der wereld, maar de doop heeft zijn oorsprong, en dus ook zijn kracht, niet van de kerk, maar van Christus. Hij heeft haar ingesteld en zij is en blijft van Hem. De kerk, geen enkele kerk heeft de macht niet zich die doop toe te eigenen, alsof het haar doop ware.

Ik ontken geen moment dat de doop onze belofte verhouding tot Christus verzegelt (en met de Vader en de Geest), Christus, die het Hoofd der kerk is. Maar het Hóófd der kerk is de kerk nog niet. Hetgeen collega Trimp terstond zal toestemmen als hij bedenkt dat antwoord 50 H.C. zegt dat de Vader door Hem, het Hoofd der kerk alle dingen regeert. Letwel: door het Hóófd der kerk, en dat is heel wat anders dan: door de kerk.

Van harte stem ik dr. Trimp toe, dat ds. G. Visee over deze dingen reeds in 1947 zulke prachtige dingen gezegd en deze daarna in Dienst gepubliceerd heeft. Hij vergunne mij even dit grapje. Maar ik betreur het dat men in onze kerken zo weinig naar wat ik toen reeds schreef geluisterd heeft: er zijn wel vele kerken, er is een bediening van de doop bin-

Inhoud „Opbouw”

Ja en Amen	C. P. P.
„Verre vaneen is verre van Hem”	C. V.
Te Berde	v. O.
Elk waar gelovige lid van de Kerk?	G. V.
De kerk van Schotland	J. M.
Kerkelijk Leven	G. V.
Persschouw	
Kerknieuws	

nen de ware kerk en daarbuiten, maar er is maar één doop. Niet de doop van enige kerk, maar van Christus: Hij heeft haar ingezet en met heerlijke beloften verbonden. Zondag 26 en 27.

Maar dr. Trimp kent niet alleen tweeërlei doop in de zin van een binnen en buiten de ware doop bediende (hetgeen aan de aard en de kracht van het sacrament niets af — of toe doet) maar hij kent, dunkt mij, ook materieel tweeërlei doop, zo ge wilt, een „volle” en een „niet-volle” doop. Anders dan destijds van synodale zijde werd geleerd, maar toch ook net eender.

Een „volle” en „niet-volle” doop?

Wanneer ik de zaak zo stel, drijf ik dr. Trimp niet in de konsekwenties van zijn stellingen, maar dan heb ik het over de stellingen zèlf. „Inderdaad geeft de doop, die buiten Christus' ware kerk wordt bediend, een zekere relatie met Christus' kerk”. Nu is dat „een zekere relatie” een verlegenheidssterm, als ik even mag: „een gladde formule”. Maar wat houdt zij in? Dat moest nu eens precies gezegd zijn. Maar in elk geval zal ik wel niet ver mis zijn, wanneer ik begrijp dat de buiten de ware kerk bediende doop MINDER „geeft”, minder BETEKENT en VERZEGELT dan de binnen de ware kerk bediende. Hoeveel minder daarover laat collega Trimp ons raden. Maar ik raad waarschijnlijk niet zo ver mis als ik zeg: volgens hem garandeert de buiten de ware kerk bediende doop niet meer dan „een zekere” — niet nader bepaalde — „relatie tot Christus' kerk”, maar de binnen de ware kerk bediende doop verzegelt dat we in Christus' kerk zijn ingelijfd.

Nu kent de Schrift een dergelijk verschil van verhouding tot Christus en zijn gemeente wel. Afgedacht van de doop. Ik denk aan 1 Cor. 7 : 14 „Met de vrouw is de niet-gelovige man geheiligd en met de man de niet-gelovige vrouw, anders waren ook uw kinderen onrein, terwijl zij in werkelijkheid heilig zijn”. De apostel maakt hier onderscheid tussen een man of vrouw, die door het huwelijk met een gelovige partner „een zekere relatie tot de kerk” heeft en de kinderen uit zulk een huwelijk, die echt tot de kerk behóren. Paulus drukt het verschil uit door de één „geheiligd” te noemen, de anderen „heilig”. Aan dit verschil van 1 Cor. 7 : 14 (hier en op deze plaats aangegeven door „geheiligd” en „heilig”) kan collega Trimp niet gedacht hebben: déze „geheiligden” waren voluit heidenen; de mensen, die buiten de ware kerk gedoopt zijn, geen heidenen, maar christenen.

Hoe het ook zij: dr. Trimp wil ons de weg opvoeren van tweeërlei doop. Ik zeg niet: dat léért hij. Ook niet: hij is in strijd met de belijdenis, al klopt het met de belijdenis niet. Wel: hij vergist zich, omdat hij wil glad strijken wat geen gladstrijken behoeft.

G. Visee

De kerk van Schotland

Dit is de officiële naam van de kerk welke in Schotland geldt als de officiële protestantse of gereformeerde kerk (Church of Scotland), en die in het buitenland ook als zodanig nog wel wordt aangemerkt. Zij kan nog de staatskerk of grote kerk genoemd worden. Het zijn historische namen van deze kerk, die historisch en organisatorisch geldt als de Schotse Nationale Reformatorische kerk van de dagen van John Knox af. Zo hebben de synodale kerken met deze kerk nog altijd een vorm van „correspondentie”, zoals men dat noemt. Zij heeft een groot aantal leden. Zij telt op papier een 2 miljoen leden. Zij is op vele punten te vergelijken met de Hervormde Kerk hier. Men vindt in haar alle theologische stromingen van de moderne tijd vertegenwoordigd. Er is, zo schreven wij in 1960 een keer in dit blad, een verregaande humanistische prediking in vele gemeenten met een methodistische inslag. Men kan echter ook, in dezelfde stad een paar straten verder, een dienst meemaken die dicht staat bij de hoogkerkelijke liturgische diensten van de Engelse Staatskerk en bij de diensten van de Roomse Kerk: dichter dan bij de gereformeerde eredienst. Maar men kan er ook weer in een andere gemeente eens een goed gereformeerde prediking horen.

Op nog een ander punt vertoont zij gelijkheid met de Herv. Kerk in ons land. Zij spreekt zich met vrijmoedigheid uit, af en toe, over allerlei politieke aangelegenheden. Allerlei oekasen worden in het licht gegeven onder het motto de „kerk” van Schotland „spreekt”. Men moet maar niet vragen wie er eigenlijk „spreken” in zulke oekasen. Een theologengeselschap. Dit gezelschap noemt zich niet zonder grote aanmatiging de „kerk”. Wat de kerk naar gereformeerde belijdenis is moet men maar niet vragen. Immers een antwoord is er niet.

De moderator van de Vrije Kerk aan het woord

De moderator¹⁾ van het vorig jaar van de vrije Kerk van Schotland (the Free Church) heeft in z'n afscheidsrede dit jaar zich onder andere ook over de situatie in de Kerk van Schotland uitgelaten. Deze Kerk van Schotland heeft in de vorige eeuw evenals dat bij ons in de Hervormde Kerk in de negentiende eeuw gebeurd is onder de druk van de tijdgeest van toen, het oude Ondertekeningsformulier voor de dienaren des Woords zodanig gewijzigd dat het ruimte liet voor predikers die het met de Schriftuurlijke leer der zaligheid niet eens waren. Zo werd toen, in 1846, de deur opengezet voor de veranderde prediking, die door de geest van de Verlichting meedeed aan Schriftkritiek. Nadat de deur was opengezet is het wat de zuiverheid van de reformatorische schriftuurlijke leer aangaat, steeds verder gegaan op het pad van de loslating. De moderator heeft in z'n rede dit uiteengezet.

De kerk heeft nu een toestand bereikt waarin zij zichzelf heeft losgemaakt en afgescheiden van dat wat men het „geloofsbezit” van de reformatorische kerken zou kunnen noemen. Dit betekent dat elke moderne leeropvatting, die zich heel vagelijk „christelijk” noemt in haar toegelaten is. En dit — aldus de moderator — wordt het nationale geloof in Schotland genoemd — als er tenminste zoiets als een „nationaal geloof” bestaat, voegt hij er beachtzaam aan toe.

De band met de staat

Die is ook verslapt volgens de moderator. Voorheen was het in Schotland zo dat de reformatorische kerk de draagster was van de „nationale” godsdienst en dat de staat de

hoedster was van deze kerk en van deze „nationale” godsdienst, overeenkomstig hetgeen daaromtrent in de Westminster Confessie en in de Schotse Geloofsbelijdenis van 1560 wordt beleden. Vroeger werd de Kerk van Schotland ook financieel door de staat gesteund. Dit laatste is uit. Wij zijn van oordeel dat dit op zichzelf genomen geen kwaad maar goed is. Het staat echter in Schotland niet op zichzelf. Het is een onderdeel van de gehele losweking van de band die er sinds de reformatie in Schotland tussen de staat en de reformatorische kerk heeft bestaan.

De Kerk van Schotland heeft zich van die band ontdaan. Toch geldt zij nog als de officiële kerk. Dit komt nu alleen nog uit in de erkenning door de overheid van haar als zodanig.

Wat de financiële band aan de staat betreft, is het in Schotland zo, dat uitsluitend de Roomse kerk financiële steun van de zijde van de staat ontvangt. Mirabile dictu! Hoe is het mogelijk in een land, dat na de reformatie van de zestiende eeuw, onder invloed van deze reformatie is gekomen? De Vrije Kerken ontvangen geen staatsubsidies voor hun eredienst en kerkewerk. Rome wel. Men kan er uit zien hoe verdraagzaam de protestanten waren als het ging om de burgerlijke rechten en vrijheden. Zelfs voor de Roomsens zulk een privilege in een land dat van de reformatie zijn stempel ontving.

J. Meester

¹⁾ Moderator is de titel van de „vaste” voorzitter van de laatstgehouden gen. synode, die voor een héél jaar deze titel blijft dragen en ook bepaalde verplichtingen en rechten in het geheel van de kerken heeft gedurende zijn jaar. In de Schotse Kerken kent men niet de bepaling welke wij in art. 35 van de K.O. hebben, dat namelijk het ambt van de voorzitter van een meerdere kerkelijke vergadering „zal uitgaan”, „wanneer de samenkomst scheidt”. J.M.

Kerkelijk Leven

* * Vrije bijbelse christenen

In het Gereformeerd Gezinsblad van dinsdag 7 juli stond een bericht. Het was wat z'n zakelijke inhoud betreft, ontleend aan De Fakkel, het orgaan van de Vrije Gereformeerde kerk van Wolvega, in welk blad over de berichte zaak geschreven was door ds. D. de Boer. Op zaterdag 27 juni 1964 waren een aantal broeders (en zusters) bijeen geweest te Rijsbergen N.B. Grotendeels leden van vrijgemaakte kerken uit Dordrecht, Utrecht, Den Haag, Breda, Alblasserdam, Hardinxveld en Gorinchem. Ook leden van de „Vrije christelijke gemeente” te Rijsbergen waren tegenwoordig. Mogen we het bericht geloven dan is deze gemeente dezelfde als de Gereformeerde kerk van Rijsbergen, voorkomend in het Handboekje der Geref. kerken in Nederland op blz. 144. Haar voorganger is ouderling J. van Katwijk. Ds. D. de Boer geeft van deze kerk de volgende typering: deze kerk heeft onder de vrijgemaakte kerken een bijzondere plaats. Hetgeen hieruit blijkt dat de kinderen deelnemen aan het avondmaal, dat deze gemeente probeert aan de oergestalte van de christelijke gemeente zoals we die tegenkomen in de Handelingen der apostelen nieuwe vorm te geven. En voorts laat deze gemeente zich niet leiden door de richtlijnen van het kerkverband, maar door de Heilige Schrift.

Ik vind dat zo uitzonderlijk niet.

Ten eerste: over het deelnemen van de kinderen aan het avondmaal ben ik bereid te praten. Op dit punt kom ik terug.

Ten tweede: de kerk van de Reformatie heeft in die reformatie van de zestiende eeuw

altijd gezegd: wij willen niet een nieuwe kerk vormen, maar in het gemeentelijk leven bij de dienst des Woords en der sacramenten, de openbare gebeden, de verzorging der armen en al wat daar verder toe behoort terug naar de instellingen der apostelen.

Daarom verwierp de kerk der Reformatie de roomse hiërarchie, de eerste, inclusief haar dwalingen en misbruiken. Dat geschiedde voorts in de vorige eeuw in de afscheiding en de doleantie t.a.v. de tweede hiërarchie, de hervormde hiërarchie der kerkelijke hogere besturen en de door haar beschermde leervrijheid. En dat gebeurde in onze eeuw opnieuw t.a.v. de derde hiërarchie, die der meerdere vergaderingen en haar bovenschiftuurlijke leerdwang.

En ten derde: ook bijvoorbeeld in Kampen — en ik dacht toch ook in al de vrijgemaakte kerken, zo is dat tenminste kerkordelijk afgesproken — laten we ons niet leiden door de richtlijnen der meerdere vergaderingen, maar door de heilige Schriften zelf. Nu verhindert de Schrift ons helemaal niet met andere kerken, met welke wij in het geloof verenigd zijn, samen te werken, daartoe afspraken te maken ons aan die afspraken — Uw Ja moet Ja en Uw Neen moet Neen zijn, dat is oerchristelijk! — ook te houden en — dat is ook afgesproken — toe te zien dat we elkander geen meerdere lasten opleggen en onszelf laten opleggen dan die Gods Woord ons oplegt. Aan dat Woord toetsen we alles om te verwerpen wat daar boven uitgaat of daarmede strijdt.

Dat wat Rijsbergen betreft.

Nu de samenkomst van 27 juni.

Daar sprak mr. W. C. van Zwieten. Als ik een beetje ondeugend mag zijn met het oog op wat er volgt: niet Méester Van Zwieten, maar broeder Van Zwieten. Hij riep op te strijden tegen het gevaar dat de kerkelijke organisatie een wereldse machtsconcentratie wordt. Prachtig. Dat is de inzet van alle kerkelijke reformatie geweest. Oerchristelijk en daarom oer-gereformeerd. En waarin de geschiedenis tot in onze tijden onze eeuw gebleken is hoe spoedig onze schreden soms van het spoor der Schrift zijn afgedreven kan broeder Van Zwieten mij niet genoeg opwekken waakzaam te zijn op dit punt.

* * De titel „dominee” kadoo.

Broeder Van Zwieten waarschuwde ook tegen de naam „dominee”, die op het vlak van wereldse heerschappij ligt. Ik kan ook daar in komen. In de roomse kerk kent men de dominee niet, maar de pastor, de herder, „mijnheer pastoor”. Je kunt daar echt merken dat ze een echt bijbelse naam gebruiken: de pastoor staat veel meer echt midden onder zijn parochianen en is veel minder instrument van macht dan de dominee, die tegenwoordig zó maar in een fleurig colbertje loopt. Maar ik wil wat mij betreft mijn dominee-titel graag cadeau doen. Ze mogen mij gerust Broeder Visee noemen. Of mij oer-bijbels net als Paulus (nederlands: De Kleine) of net als Petrus (nederlands: Piet) of Jakobus (nederlands: Jaap) bij mijn voornaam noemen. Net als vroeger bij ons in Grafhorst waar zo'n halve eeuw terug de dominee, pardon: de voorganger aldus de collecte aankondigde: „Nou zullen we eerst een varsie zingen en zullen 'Enk en Klaos met 't zakkien gaon”. Ik geloof dat het reformatorisch een grote stap vooruit zou zijn. En tot bekering zou leiden. Er wordt van mij (en anderen) verteld dat ik een paus ben. Dat zou natuurlijk op slag veranderen als ze zo in de gemeente op de kerkeraad en in de catechisaties niet meer dominee zeiden, maar: Broeder. Of oer-christelijk mij bij mijn voornaam noemden. Of niet? Ik meen me te herinneren dat onze geliefde broeder Petrus zulke voornaam-ouderlingen toch ook al waarschuwen moest geen voorname ouderlingen te worden en geen heerschappij te voe-

ren over het erfdeel des Heren. En ons aller Shakespeare heeft al eens gezegd: What is in o name? Minder bekend is dat er op volgt: Zou een roos niet meer geuren als ze ophield een roos te heten? In zijn voetspoor zou ik willen zeggen: zou een dominus ophouden te domineren als hij geen dominee meer heette? Maar nogmaals: zelfs als de synode morgen besluit de titel „dominee” af te schaffen zal ik dat voor vast en bondig houden. Want het is niet te bewijzen a) dat zulk een besluit strijdig is tegen Gods Woord noch b) tegen de kerkenorde.

* * Ambt en studie

Voorts merkte broeder Van Zwieten op dat men geen voorganger is door theologische studie. Ook daar ben ik het hartelijk mee eens. Een knap doctor der theologie is omdat hij een doctorstitel in dat vak verwierf nog niet een bekwaam voorganger voor de gemeente Gods. Ik zou me zelfs uitnemend kunnen voorstellen dat een Gereformeerde kerk zulk een bekwaam theoloog, die niet aan de schriftuurlijke eisen voor een voorganger voldoet, zou weren van haar kansel. Ook een theologisch kandidaatsexamen, zelfs dat aan de Theologische Hogeschool in Kampen, garandeert nog niet dat iemand bekwaam is de gemeente Gods te weiden. De examinatie en de praktijk bewijzen dat soms. En het gemis van een theologische, wetenschappelijke graad heeft bij aanwezigheid van die singuliere gaven, die in elk dienaar des Woords vereist zijn, nog geen verhindering te wezen om getrouwd en dus bekwaam de gemeente Gods te weiden. Dat hebben de kerken dan ook in het klassieke artikel 8 der kerkorde erkend. Daarover zijn we het dus al weer eens. Maar al maakt de theologische studie, het collegelopen aan een academie, iemand nog niet tot een goed voorganger voor het volk en tot goede herders der kudde, we zullen het naar ik hoop, ook eens zijn dat men zonder Schriftstudie, naarstig en gedegen, toch ook niet een Schriftgeleerde wordt. En die heeft Christus aan de gemeente beloofd.

Schriftgeleerden. Schriftgeleerden, die in het Koninkrijk der hemelen zijn onderwezen.

Tot zulke Schriftstudie is het waarlijk niet ondienstig dat iemand de talen goed kent. Het hebreeuws, waarin het oude verbond geschreven is. Het grieks, waarin het nieuwe testament gegeven werd. Ja, ook de kennis van de moderne talen, het frans, Duits, en engels kan zijn nut hebben. Van die kennis profiteert bijvoorbeeld broeder Van Zwieten. Ik heb zijn interessante (dat méén ik) artikelen in Contact lezende, gemerkt dat hij uit Duitse bronnen nog wel het één en ander over de inrichting der oudchristelijke gemeente heeft opgediept. Ja, zelfs grondige kennis van de Nederlandse taal is niet onvoordelig. Anders kunnen er maar ongelukken gebeuren. Als in de preek van die voorganger — het geval is historisch! — die preekte over Markus 1 : 1-8. Daar komen de woorden voor: En Johannes at sprinkhanen en wilden honing. „Wilden” honing. Maar de predikant, al even onbekend met de vervoeging van het werkwoord als met de verbuiging van het bijvoeglijke naamwoord, pleegde op dat slot van vers 6 argeloos pneumatise exegese, d.w.z. een uitleg die, zo dicht in de buurt van honing, doorpuurde wat geen man van studie daar vinden zou.

Met de daarbij behorende exemplarische toepassing: Johannes at sprinkhanen, maar wilde honing. Zo'n ontevreden Johannes toch.

* * Zó wordt men voorganger

Voorganger, aldus volgens het verslag nog steeds broeder van Zwieten, is men ook niet door aanwijzing van de meerdere vergadering. Dat zal wel waar wezen. Ik ben nog nooit als voorganger ener gemeente aangewe-

zen door enige meerdere vergadering. Ik ben wel eens op 12 sept. '45 door 'n meerdere vergadering UITgewezen: door een op die datum gehouden classis Gorinchem. Maar de kerkeraad en de gemeente van Leerdam hebben als „vrije bijbelse christenen”, „die zich niet zondermeer laten leiden door de richtlijnen van het kerkverband, maar die zich laten leiden door de heilige Schriften zelf” zich van mijn uitwijzing vrij gemaakt. Maar ik ben dominee, ik bedoel voorganger, geworden door de aanwijzing Gods (ik ben daarvan zéér verzekerd), die respectievelijke „verkiezende en roepende gemeenten opmerkten en volgden”. Ik ben nóch door een meerdere vergadering aan enige kerk opgedrongen, noch ergens in de dienst ingedrongen, maar heb altoos gewacht totdat ik geroepen werd, gelijkertwijls als Aäron.

* * Aanmatiging van de kerkelijke organisatie

Broeder Van Zwieten heeft daar in Rijsbergen voorts opgemerkt: „De kerkelijke organisaties geven zichzelf bevoegdheden, die zij van Godswege niet hebben, en breken zo de duidelijke aanwijzingen Gods”. Ik ontken niet dat zo iets voorkwam, voorkomt en voorkomen kan. Maar ik zou zo zeggen: daar zijn we zelf bij. En als dat gebeurt binnen de plaatselijke, de classicale, de synodale organisatie dan geeft God ons een stem om te getuigen. Als aan de Godsman uit Juda: Altaar, altaar.!! Of om als Paulus desnoods Petrus in het aangezicht te weerstaan. Zonder daarna weg te lopen, maar om gelijk Paulus Timotheus vermaande, desnoods verdrukkingen te lijden.

* * Heimelijke zonden openbaar maken?

Voorts lezen we dat broeder Van Zwieten bepleitte het oefenen van tucht door de gemeentevergaderingen in plaats van door de kerkeraden. Nu zijn we het er over eens dat de tucht in de gemeente moet beginnen en in de gemeente moet eindigen. Dat weet ieder die de kerkorde kent. En Zondag 31. En het formulier van de ban. Maar nu heb ik toch aan Broeder Van Zwieten een vraag. Hij en ik zijn het er over eens dat een dienaar des Woords, een ouderling of diaken alleen geschorst en afgezet moet worden **wegens OPENBARE en GROVE zonden**. Volgens het hem en mij DIERBARE artikel 79 k.o. Dus niet om HEIMELIJKE zonden. Daarover zal zo'n broeder in het ambt toch wel vermaand en aangesproken moeten worden door zijn ambtsbroeders? Maar betekent dat dat zulk een HEIMELIJKE zonde nu ook terstond, ook als de broeder zijn zonde belijdt en laat, in de gemeentevergadering gebract en OPENBAAR gemaakt moet worden? Dat zou ik nou GROF vinden.

* * Een, twee, drie onttrekken?

In het gesprek dat te Rijsbergen op 27 juni volgde werd opgeroepen zich te onttrekken aan het opzicht van een kerkeraad, die zich stelt achter kerkelijke vergaderingen, die voorgangers en ambtsdragers ten onrechte schorsen. Hier vraag ik: Wat bedoelt men precies? Moet ik b.v. mijn kerkeraad het mes op de keel zetten: vóór of tégen de afzetting van ds. Van der Schaft?

Ik heb over die schorsing en afzetting van ds. Van der Schaft zo mijn vragen en gedachten. Maar ik denk er niet aan om een wig te drijven in de gemeente van Kampen ter wille van een geschorst en afgezet collega, die vandaag staat op kansels en achter avondmaals tafels en bij doopvonten waar ik en anderen nog altijd zijn weggeschorst. Daarmee kleiner ik eventueel onder ons begaan onrecht niet. Ik ontken dat „bedanken” voor de kerk het goede remedie is.

* * Singuliere gaven

Voorts werd te Rijsbergen bepleit dominee worden (dus toch: *dominéé?*) op „singuliere gaven” te gaan beschouwen als het normale en de weg van studie als het abnormale. Dat ontken ik. „Singuliere gaven” als in artikel 8 genoemd zijn de gaven die in elk voorganger vereist worden: godzaligheid, d.i. de vreze des HEEREN, ootmoedigheid, zedigheid, goed verstand en discretie, mitsgaders gaven van welsprekendheid. Dat zijn gaven die door academische studie weliswaar niet verworven, misschien soms verspeeld worden, maar die in geen enkel ouderling „die arbeidt in het Woord en in de leer” kunnen gemist worden. Maar wel kunnen en behoren deze gaven door (eventueel academische) studie geactiveerd te worden, en straks ook in de praktijk: Verzuim de gave niet die in U is. Daarbij zij onder ons buiten kijf dat de HEERE de gaven verleent. Niet middeleloos.

* * Kinderen aan het avondmaal?

In zijn toespraak bepleitte broeder van Zwieten avondmaalsviering door héél de gemeente. Accoord. Maar de gemeente beslist dan toch, naar Gods Woord natuurlijk, wie tot het avondmaal mogen komen. Daarbij mag toch de eis der Schrift, een oer-christelijke eis blijven gelden, dat de communicanten — over de leeftijd zullen we niet twisten — de verborgenheid van hun doop en de betekenis van het avondmaal verstaan, n.l. de in beiden verzegelde beloften van het evangelie? Wie bij het avondmaal die eis laat varen is eer hij het weet bij de zonde der toverij.

* * Alstublieft géén kortsluitingen!

Uit correspondentie en gesprekken blijkt ons dat er hier en daar gevaar bestaat voor kortsluiting.

We bedoelen dit: hier en daar bemerkten we dat er mensen zijn die menen dat een gedachte aanbevelenswaardig is omdat ze in een bepaald blad werd gepropageerd. Of omgekeerd: dat een idee niet aanvaardbaar kon zijn omdat het in dit of dat blad werd bepleit. Dat is zowel in het ene als in het andere geval absurd. Ook komt het voor dat een bepaalde zaak in het éne blad voorgestaan, reeds daarom geacht wordt tot de contrabande van een ander persorgaan te behoren.

Om concreter te worden. In ons blad hebben we in de vorige jaargang geschreven over de sabbat. Hetgeen we schreven vond tegenspraak van de kant van ds. Joh. Francke in De Reformatie. Nu bleek ons dat er zijn, die menen dat er dus twee, ten minste twee standpunten zijn t.a.v. deze kwestie, het éne van Opbouw en het andere van De Reformatie.

Nu zijn we voor het vertrouwen, dat de lezers in ons blad stellen, gevoelig. Maar vragen toch: alstublieft geen serviliteit. Die is trouwens in onze lezerskring gelukkig slechts schaars. En we menen dat dat ook zo is in de lezerskring van De Reformatie. Men leze en men toetse. We geloven in dit geval te mogen herinneren aan het apostolisch woord: beproef alle dingen en behoud het goede.

Hoe de staf van redactie en medewerkers van ons blad over ons standpunt t.a.v. de sabbat denkt, is ons niet bekend. Het zou best kunnen zijn dat een opinieonderzoek aan het licht bracht dat de één dit zegt en de ander wat anders en dat de menigte verdeeld is. En het zou ook wel eens kunnen zijn dat de zaken bij De Reformatie net zo staan. Uiteraard ligt het niet op onze weg daarover met enige stelligheid te schrijven. Met wat we schreven gaan we de grenzen van wat geoorloofd is wel niet te buiten.

Laten we ons hoeden voor partijdig oordelen.

Dat geeft alleen maar kortsluitingen.

Met brandgevaar.

G. Visee.

PERSCHOUW

De rede van prof. Rogier

Ons volk, kerkelijk of niet-kerkelijk, heeft dit jaar drie gebeurtenissen meegemaakt, waardoor godsdienstige onderwerpen meer dan ooit tot een dagelijks gespreksonderwerp werden. Een verschijnsel, dat m.i. zonder meer moet worden toegejuicht. Het waren nl. drie stenen in een vrijwel stilstaande vijver. Die gebeurtenissen waren: de overgang en verloving van Prinses Irene, de t.v.-uitzending over de beeld-aanbidding en de rede van prof. Rogier over de Oecumene van de r.k. kerk. Over dit laatste zijn de pennen nog niet tot bedaring gekomen. Wij knipten uit de N.R.C. van 22 juni j.l. een commentaartje van Tobias Ritman, een jong letterkundige die zich soms met de naam „godzoeker” tooit. Nu moet gezegd dat deze naam ietwat versleten is en het meest en vogue was bij de neoromantici omstreeks 1910. Dit neemt niet weg dat het goed is kennis te nemen van de opvattingen van een atheïstisch opgevoede jonge intellectueel, die op een eigen wijze probeert te reageren op zijn chaotische tijd.

Tobias Ritman dan schreef:

Het moet mij van het hart dat ik — uit atheïstische omgeving stammend, d.w.z. mijn liturgie is de atheïstische — de reacties op prof. Rogiers rede tijdens de lustrumviering der katholieke universiteit op 30 mei j.l., niet begrijp. Van links en rechts schrijft men in de door de katholieke Volkskrant aangehaalde kranten: „Vergif voor oecumene”, „Helder-conservatieve”, „Onbegrijpelijke onderschatting van de problematiek”, „...zal veel teleurstelling brengen bij alle oecumenische optimisten”, „Gemis aan inzicht”, „Aanval op de oecumene”, „...heeft veel onheil aangericht”, enz. Ook wordt in dezelfde krant prof. Van Holk aangehaald. Wat wil prof. Rogier? Hij wil terug naar „de ene kerk onder de ene opperherd, een kerk die in heel haar aardse verschijningsvorm ingrijpend gewijzigd kan worden, maar niet in haar leer en haar leergezag.”

En wat wil prof. Van Holk als protestant? Hij ziet in de veelheid de oecumene. Met andere woorden: Van Holk ziet in het kleurrijke mozaïek van verschillende steentjes het geloof aan Jezus gediend en prof. Rogier wil één kerk, waarvan de aardse structuur ingrijpend gewijzigd kan worden.

Wie is nu dichter bij de oecumene? Is een mozaïek de lava waaruit de steentjes zijn ontstaan of is mozaïek tenslotte een rommelzooitje? Is de ene kerk nu speciaal die rooms-katholieke van de oorlogspaus Pius?

Zelf zegt zowel Rogier als van Holk: „Oecumene is geen kwestie van geven en nemen.” Waarom zeggen zij er dan niet onmiddellijk achter: Oecumene is een kwestie van geven en nemen? Beide, rooms-katholieke en protestantse, kerken moeten hun aardsheden opgeven. Want de aardse structuur die gewijzigd kan worden, zou in Rogiers gedachten best kunnen zijn: „Laat heel de roomse liturgie, de protestantse psalmzingerij en bestudeerde preek en de roomse aankleding tot en met de omgekeerde Europa-cup op het hoofd desgenen die Jezus moet vertegenwoordigen op aarde, vallen! Geef uw aardsheden op en weet dan wat oecumene is. Keer terug naar de ene kerk... die er vóór Konstantijn was, vóór 312 na Chr., toen de kerk uit zeven gemeenten bestond of nog verder terug, toen die kerk uit zeven diakenen rond Jacobus in Jeruzalem opgebouwd was”.

Mogen wij de oecumene al niet als mislukt beschouwen nu een prof. Rogier en een prof. Van Holk elkaar niet begrijpen? Mogen wij niet reeds nu een concilie, dat niet eens tot het instellen van een driemanschap: paus, patriarch, en hoofd der protestanten, gekomen is, met een gerust hart de rug toekeren? Want deze wereld zou al bij een driemanschap: hoofdmoefti, opperrabijn en drieheidspaus, moeten zijn om nog enige aardse structuur aannemelijk te maken.

Met een moppenverzamelende Michel van der Plas voor de televisie in de trant van „Tjonge, kardinaal, wat hebben we daar een leut gehad in Rome...” lijkt mij het laatste oordeel voor de kerk gekomen. Niet voor Jezus. Die was liever mohammedaan of orthodox Jood dan concilievader 1964.

Die laatste zinnestjes zijn natuurlijk onzin, de Watergeuzen waren „liever Turks dan Paaps”, voor de Here Jezus heeft dit dilemma nooit bestaan. Maar we willen attenderen op wat Ritman opmerkte t.a.v. de kerk vóór Constantijn de Grote. Uit de Openbaringen heeft hij kennelijk begrepen hoe „de aardse structuur” van de gemeenten dient te zijn. Ik weet niet of de jonge god- en kerkzoeker ooit van art. 31 heeft gehoord maar dan zou hij kunnen begrijpen waarom de kerken die dit artikel wensen te handhaven tegen het Oecumenisme zijn.

Overigens: wat is het valse eenheidsstreven, wat is de begeerte naar aardse macht goed door Ritman doorzien. De roomse, hervormde en ge-

reformeerde ambtsdragers die de jeugd pogen vast te houden en de buitenkerkelijke jeugd trachten te winnen onderschatten dikwijls de kritische zin van deze jeugd. Maar ondanks stemmen als Tobias Ritman zullen zij wel doorgaan met hun hiep-hiep-hoera-acties, tot er in de kerk, naar het woord van Menno ter Braak, alleen nog een stokoude dove stovenzetster overblijft.

En wij? Hebben wij predikanten, ouderlingen en doodgewone broeders om lieden als Ritman in onze kerken welkom te heten en op te vangen? Zouden zij niet gruwen van ons geharrewar, ten aanzien van verband?

Wee ons, als wij geen stad op de berg, geen licht op de kandelaar zijn voor kerk- en godzoekers!

Rotterdam-4.

P. A. Hekstra.

Timotheüs en de cipier

In een „Strijdkreet” die ik toevallig in handen kreeg schreef dr. Buskes het volgende verhaal over „bekering”. Hij zette er boven: Timotheüs en de cipier.

Bijna veertig jaar geleden werd ik dominee op Texel, dat onvolprezen eiland in het noorden dat in mijn leven zo'n grote rol heeft gespeeld: 1924 was voor mij het begin van mijn Texelse loopbaan. Voor mijn Piet Lugtigheid, de Haagse dominee, was 1924 het einde van zijn Texelse jaren. Hij wilde de grote vaart op en zat op Texel op de zeevaartschool. In dat jaar 1924 ontmoetten wij elkaar voor het eerst.

Wat is er sindsdien veel gebeurd in ons beider leven. Als we daarover zouden beginnen. Als ds. Lugtigheid erover beginnen zou, kregen we zeker het verhaal van zijn bekering te horen.

Hij wordt niet moe, het altijd weer te vertellen. Hij heeft het al eens in de Strijdkreet gedaan. Het is een echte bekeringsgeschiedenis. Het jaar, de dag en het uur erbij. Ook plek. Er zijn mensen, ook christelijke mensen, die er om lachen en er een vraagteken achter zetten. Dat kan ik moeilijk hebben. Wat ds. Lugtigheid over zijn bekering vertelt, is niet door hem zelf verzonden. Hij vertelt, wat God in zijn leven gedaan heeft.

Daar moeten mensen afblijven. Zo gebeurt het.

Als student maakte ik een studenten-conferentie in Hongarije mee. Kort na de revolutie en de omverwerping van het communistisch regime. Ik logeerde bij een jonge dokter, die als medisch assistent aan de universiteit werkte. We stonden samen in zijn laboratorium en hij vertelde mij zijn bekeringsgeschiedenis. Hij wees mij in dat laboratorium de plek aan. Daar was het gebeurd. Op die dag en dat uur. In een gesprek met Victor Janos, de secretaris van de Zo gebeurt het.

U vraagt mij misschien: wanneer en waar bent u bekeerd? U moogt het mij gerust vragen, maar u krijgt geen antwoord. Ik ben Piet Lugtigheid niet. Als ik u mijn bekeringsgeschiedenis zou vertellen, zou ik u iets vertellen, dat ik zelf verzonden heb. Dat doe ik liever niet. Ben ik dan niet bekeerd? Als u dat aan ds. Lugtigheid vraagt, antwoordt hij u: Ja, Halleluja! Als u het mij vraagt, zeg ik niet ja en nog minder nee, omdat bekering in mijn leven nu eenmaal niet een zaak van een bepaald moment en een bepaalde plek is geweest. Tussen mijn vriend Lugtigheid en mij is er een zelfde verschil als tussen Timotheüs, de leerling van de apostel Paulus, en de cipier van de gevangenis, waarin Paulus opgesloten zat. Precies als in de bekeringsgeschiedenis van mijn vriend Lugtigheid worden de plek, de dag en het uur aangegeven. Timotheüs kan zo'n bekeringsgeschiedenis niet vertellen. Hij weet van het oprechte geloof van zijn moeder en grootmoeder en Paulus is er van overtuigd, dat dit oprechte geloof ook in Timotheüs woont. Wat hij hem aanraadt? Dit: blijf bij wat u geleerd en toevertrouwd is, bewust van wie ge het hebt geleerd, en dat ge van kindsbeen de heilige schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof in Jezus Christus.

Ds. Lugtigheid en de cipier staan naast elkaar. Ik sta aan de kant van Timotheüs. Ik kan vertellen van het oprechte geloof van mijn ouders en grootouders en ik ben er vast van overtuigd, dat dit geloof ook in mij woont. Ik ken van jongsaf de Bijbel.

En ik probeer te blijven bij wat mij geleerd en toevertrouwd is. Maar ik weet geen plaats aan te wijzen, geen dag en geen uur te noemen, waarop ik bekeerd ben geworden. Als ik dan toch met alle geweld mijn bekeringsgeschiedenis moet vertellen, moet ik mijn leven vanaf mijn geboorte tot nu toe vertellen en dan ben ik nog niet klaar, want mijn bekeringsgeschiedenis gaat door tot aan mijn dood.

Er zijn er, die zonder persoonlijk geloof in Christus in de wereld of in de kerk leven en die bij een bepaalde ontmoeting of door een of ander gebeuren plotseling bekeerd worden. Er zijn er ook, die van jongsaf in Christus geloven.

Het volgen van Jezus begint bij de eersten met een bepaalde bekeringsgeschiedenis, die zich in een bepaalde ruimte en op een bepaalde tijd afspeelt.

Bij de laatsten begint dat volgen van Jezus zonder zo'n bekeringsgeschiedenis. Het begin is niet aan te wijzen. Langzaam maar zeker is het geloof hun persoonlijk eigendom geworden. God gaat nu eenmaal met ieder zijn eigen weg. Hij weet van geen fabriekswerk. Hij levert zijn christenen niet af aan de lopende band. De cipier moet geen vraagteken zetten achter het geloof van Timotheüs en Timotheüs moet zijn schouders niet ophalen over de bekeringsgeschiedenis van de cipier. De één is niet meer en echter Christen dan de ander. Beiden hebben ze God lief en mogen ze van hun Heiland getuigen. Nooit vergeet ik, wat de kluisenaar op Texel eens tegen mij zei. Dat was een merkwaardig man. Hij woonde heel alleen in een klein eenzaam woninkje in de polder. Vandaar zijn naam: de kluisenaar! Net als Piet Lugtigheid en de cipier van Paulus was hij plotseling bekeerd. Op de éne zondag zat hij in de kroeg, op de volgende zondag in de kerk. Tussen die beide zondagen lag zijn bekering. Zonder uniform was hij voluit een heilssoldaat. Ik zei eens tegen hem: ik ben eigenlijk jaloeus op u, ik wou, dat ik zo bekeerd was geworden!

Hij reageerde: moet u niet doen, ik ontving de genade, precies te mogen weten, waar en wanneer ik bekeerd ben, aan u gaf Hij de genade, dat u de Heer van jongsaf hebt mogen liefhebben, ik heb een groot deel van mijn leven zonder God geleefd en dat blijft een groot verdriet! Over één ding zijn mijn vriend Lugtigheid en ik het eens: niet de bekering in het verleden is voor ons het belangrijkste, maar die van vandaag, die voortdurende ommekeer en terugkeer tot God. De eerste van Luthers beoemde stellingen luidt: „De Heer Jezus heeft gezegd: bekeer u! Hij heeft dus gewild, dat heel het leven der gelovigen bekering zal zijn.” En een groot evangelist als Gossner zei, dat wij goedgemaakt zullen doen, het werkwoord bekeren vooral in de tegenwoordige tijd te gebruiken. Dit is de grote vraag: of bekering nu en hier, in Den Haag of Amsterdam, een werkelijkheid voor ons is. Ds. Lugtigheid kan niet leven van zijn bekeringsgeschiedenis en ik niet van wat de Heiland in mijn jeugd voor mij betekende. Wij hebben allebei de Heiland vandaag nodig. Daarom blijft voor ons allen gelden: bekeert u! Wat dit betekent? Dat het verkeerde in mijn leven, het onbekeerde, mij dwars gaat zitten, dat ik er mee breek, dat ik het bij de Heer zoek, mij in Hem verblijd, naar zijn woord luister, mij aan Hem overgeef, dat ik alles op alles zet om Hem te volgen en van Hem te getuigen. Dat moeten we allemaal doen, ieder op zijn wijze, ds. Lugtigheid en de cipier op hun wijze, Timotheüs en ik op de onze. Is dat mogelijk?

Kunnen wij ons bekeren? Ja, omdat God het ons zegt: bekeert u! Op zijn woord gebeurt het en op zijn roepstem doen wij het:

Zoals ik ben, geen pleitgrond neen,
dan uw vergoten bloed alleen,
en op uw roepstem anders geen,
O Lam van God, ik kom!

Alle bekeringsgeschiedenissen lopen uit op de onze en het gaat om vandaag. God riep gisteren, maar Hij roept vandaag. „Nu is het de dag van het heil” zegt Paulus en in Psalm 95 staat: „Och, dat gij heden naar zijn stem hoorde”.

Dit is nu en dit heden mogen wij nooit miskennen. De gang van ons leven is heel verschillend, maar dat maakt niets uit. God is voor ons allen goed geweest. Hierin zijn wij samen rijk, ds. Lugtigheid en ik, dat wij vandaag kinderen van God zijn. Daarom getuigen wij beiden: „Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, dat wij kinderen van God genoemd worden en wij zijn het ook.” Die grote liefde van de Vader is er voor iedereen, God roept allen. Op het gebouw van het Leger des Heils op de Prins Hendrikkade in Amsterdam staat al vele jaren: God roept u!

C. V.

Gods werk ging voort

Over de verhouding tussen de Chr. Geref. en de Geref. Kerk in Eindhoven en nog wat schreef ds. Van den Brink in het Eindhovense „Kontaktblad” en onder bovenstaand opschrift het volgende:

Buitenstaanders uiten soms de vrees, dat de zaak van de eenheid tussen ons en de Chr. Geref. broeders, sinds het besluit om de kanselruil voorlopig op te schorten, min of meer in de doofpot zou zijn gegaan.

Niets is Gode zij dank, minder waar.

Als we het afgelopen seizoen nog eens overzien, mogen we met grote dank constateren, dat we dichter tot elkaar gekomen zijn.

Dat heeft onze God gewerkt ondanks de beproevingen en misschien zelfs dóór beproevingen. Aan het graf van Ds. Van Zwoll is zo dui-

Niets is Gode zij dank, minder waar.

Als we het afgelopen seizoen nog eens overzien, mogen we met grote dank constateren, dat we dichter tot elkaar gekomen zijn.

Dat heeft tot elke God gewerkt ondanks de beproevingen en misschien zelfs dóór beproevingen. Aan het graf van Ds. Van Zwoll is zo duidelijk gebleken, hoezeer we één waren in verslagenheid en verdriet. En dat was een ervaring, die ons veel dichter tot elkaar heeft gebracht.

Verder denken we met grote dankbaarheid terug aan de vele kontaktavonden, die overal in de stad en in Geldrop, soms met grote regelmaat zijn gehouden. Telkens zijn enkele Chr. Geref. en enkele Geref. broeders en zusters in kleine kring bij elkaar op visite geweest. Eén van hen las dan een gedeelte uit Gods Woord en zei daar wat van. Dan groeide daaruit een christelijk gesprek over alles wat het hart beroerde. Tenslotte droeg één van de aanwezigen de nood van de christenheid op aan onze God. Het is niet te zeggen hoeveel we in deze ontmoetingen in zinnige kring, op elkaar hebben gebouwd. Juist zijn de harten voor elkaar opengegaan en juist daar werd allerlei argwaan aangetast en overwonnen onder de beademing van het Woord, in het gezamenlijk gebed. Daar was de kracht van de H. Geest werkzaam in de harten. Het is geen wonder, dat velen, die van het begin af de dikwijls zo moeizame samensprekingen hebben meegeemaakt, nu tot elkaar zeiden: „Dit hadden we eerder moeten hebben”.

Hoogtepunten waren ook de uitwisselingszondagen. Telkens weer kerkte een groep in de „andere” kerk. Ook op de avondmaalszondagen. Het was heerlijk, samen aan één tafel, de dood des Heren te mogen verkondigen. Soms was de vreugde zichtbaar aanwezig. Jammer, dat nog niet allen zover kwamen.

Een ander hoogtepunt (zij het ook in kleine kring beleefd) was het, toen wij ergens in het land mochten spreken over de verhouding tussen beide kerken. De zaal was gevuld met Chr. Geref. broeders en zusters. En voraan, achter de tafel zaden wij: twee Chr. Geref. broeders ouderlingen en twee leden van onze kerkeraad. Eerst sprak een Chr. Geref. ouderling. Daarna mocht ik iets zeggen. En we trokken één lijn. En stonden naast elkaar. Ook in de erkenning, dat wij in Eindhoven nog veel te doen hadden. Dat was een gezegende avond. Ik wilde wel, dat beide gemeenten erbij hadden kunnen zijn.

Dichterbij liggen weer de contacten, die ik in het ziekenhuis mocht krijgen. Enkele ernstig zieken uit de Chr. Geref. kerk zijn door mij bezocht. Het was een verkwikking door hen te worden aanvaard als de eigen predikant. Het was en bleef verdrietig, dat het zo moest. Anderzijds kwam er weer een zegen uit. In al deze feiten werd de trouw des Heren zichtbaar en tastbaar. We hebben ervaren, dat de Here ons niet heeft verlaten. Het zijn deze duidelijke tekenen van Zijn solidariteit, die ons brachten tot de boven neergeschreven overtuiging, dat Hij, die onder ons een goed werk begonnen is, het zal voortzetten ten einde toe tot de dag van Christus.

Intussen: we hebben de strijd niet tegen vlees en bloed. D.w.z. we hebben een zeer machtige en zeer kwaadaardige tegenstander.

En zijn gedachten zijn ons niet onbekend. Laat ons daarom niet vertragen in het gebed, om de ons geschonken genade te mogen vasthouden en daarvan steeds sterker te mogen worden door onze Here Jezus Christus.

Ja, dat is de weg naar de echte eenheid: het open-gemaakt worden van de harten voor elkaar door de Heilige Geest.

C. V.

ALLEMAAL ZONDAARS

In het nummer van 4 juli j.l. hielden wij een boekbespreking n.a.v. Louis van Orden's „De broers en de moeder van koningin Wilhelmina”. Het laatste hoofdstuk daarvan is gewijd aan de plaats die koningin Emma is gaan innemen onder ons volk. Oudere lezers en lezeressen zullen zich haar nog wel herinneren: een vrij statige oude dame met een allerliefst gezicht onder het weduwenkapje. Emma was een christin met een nederig hart en van een hoge allure. Voor onze lezers schrijven we van blz. 266 over:

„...In een groot ziekenhuis wilde men haar langs een gesloten deur loodsen. „Hier ligt toch ook iemand”, vroeg ze. „Zeker, majesteit, maar het meisje wil U liever niet onder de ogen komen. Ze is een ongehuwde moeder”, antwoordde de directrice. Zonder een woord te zeggen opende Emma resoluut de deur en trad het kleine vertrekje binnen. Toen het meisje haar zag, sloeg ze haar handen voor haar gezicht en barstte in zenuwachtig snikken uit. „Waarom huilt je, kind?” vroeg Emma. „Omdat ik... omdat ik me... zo schaam”, bracht het meisje uit. Emma pakte haar pols en trok haar handen zachtjes voor haar gezicht weg. „We zijn allemaal zondaars, lieve daad, allemaal.”

Tot zover deze passage. Wat er verder volgde, hoe Emma hielp met woorden en daden, leest U dat zelf in dit voortreffelijk boek. We willen slechts aanderezen op wat de koningin-moeder hier deed, als eerste stadium van concrete hulp: De deur open doen, contact maken met de stakerd en uitgaan van de zonde-schuld van ons allemaal. Lang voordat het een modewoord werd van elke maatschappelijke werker en van elke naar de jeugd hengende predikant was Emma „solidair” met woord en daad. Emma kwam graag in ziekenhuizen, sanatoria, weesinrichtingen en verbeteringsinstituten, het Leger des Heils had een warm plekje in haar hart.

Ik vraag maar: kunnen onze predikanten en hun vrouwen, kunnen onze broeders en zusters zó op ziekenbezoek gaan? Ik vrees dat onze liefde voor de naasten daartoe vaak tekortschiet. Is het niet symptomatisch dat in een dagblad onder ons een „ziekenhoekje” voorkomt, waarin de lijdenden worden onthaald op wat een zekere dominee denkt van broeders die het volgens hem niet bij het rechte eind hebben? Moet daarvoor een ziekenrubriek dienen? O, wat staan velen onzer ver af van de concrete nood zoals deze in kerk en wereld aanwezig is.

Dat we allemaal zondaars zijn, ja, dat willen we in theorie nog wel toegeven, zeker als de Catechismus dat zegt. Maar o zo gauw komt daarachter aan een redenatie over verkiezing en roeping, over onze taak in het brede maatschappelijke leven etc. We offeren voor de zending en voor de kinderbewaking, geweldig! Maar zou onze Heiland ons nooit vragen wat we zélf doen?

De liefde drijft de angst buiten. Onze kerken zijn vol van angst. Misschien wel omdat we te vlot zeggen allemaal zondaars te zijn en overgaan tot de orde van de kerkelijke dag.

Rotterdam.

P. A. Hekstra.

KERKNIEUWS

Beroepen te Enschede-Noord (voor de zendingsarbeid op West-Nieuw-Guinea): D. J. van Stelten te Oud-Loosdrecht.

Kerkbouw. De Geref. Kerk van Stadskanaal nam een paar nieuwe lokalen aangebouwd aan het bestaande kerkgebouw in gebruik. De lokalen geven plaats voor ± 130 personen.

ADRESSEN:

Ds S. Braaksma, Van Dishoekstraat 90, Vlissingen, tel. 01184-5121; **Wageningen**, boekhouder-penningm. Geref. Kerk: Ir. C. J. Bos, Van der Waalstr. 9, Wageningen. Girono. kerk 966779.

THEOLOGISCHE HOGESCHOOL

Colleges Semitica en Bijbelse Oudheidkunde

Ondergetekende stelt zich voor in de cursus 1964-65 — naast het college Hebreuws I in het kader van de propaedeuse — de navolgende colleges te geven:

1) HEBREUWS II (voor 1e jaars theologen en belangstellende kandidaten / predikanten). Lezing en behandeling van enkele prae-masoretische bijbelse en buiten-bijbelse teksten uit Qoemrân, gevolgd door de lezing van Jesaja XLV v.v.

2) ARAMEES I (voor kandidaten / predikanten die zich voorbereiden op het doktoraal examen theologie met als hoofdvak O.T. of N.T.). Behandeling van de grammatica aan de hand van lezing van de aramese gedeelten van het O.T.

3) AKKADISCH I (voor kandidaten / predikanten die zich voorbereiden op het doktoraal examen theologie met als hoofdvak O.T.). Na summier behandeling van grammatica en schrift, lezing van Codex Chammoerapi.

4) BIJBELSE OUDHEIDKUNDE (voor 1e jaars theologen en belangstellende kandidaten / predikanten). Na prolegomena, behandeling van de oegaritische godsdienst aan de hand der teksten.

NB! De colleges Aramees I en Akkadisch I zijn tevens bedoeld voor belangstellende candidandi die tijdens hun verblijf in Kampen de grondslag willen leggen voor eventuele verdere studie op het gebied van O.T. en/of N.T.

Predikanten, die voornemens zijn een of meer van deze colleges te volgen, worden vriendelijk doch dringend verzocht ten spoedigste mondeling of schriftelijk contact op te nemen met ondergetekende (adres: Emmastraat 6, Kampen; tel. 05292: 2102).

Dit verzoek geldt ook studenten die Aramees I en/of Akkadisch I denken te gaan volgen.

In onderling overleg kan dan worden vastgesteld welke twee colleges gedurende deze cursus op de ene en welke op de andere maandagmiddag zullen worden gegeven.

Over de in uitzicht gestelde werkcolleges in het kader van de doktoraal studie O.T. volgen nadere mededelingen van prof. H. J. Schilder.

J. P. Lettinga.

NAAR EEN EIGEN TEHUIS

Iemand schrijft,

dat zijn schoonouders 35 jaar geleden door de echt werden verbonden. „We hebben wat gezongen bij het orgel en wat gesproken. Totdat één met het voorstel kwam een collecte te houden voor de Gereformeerde Kinderbescherming.” Daar niet ieder met genoeg geld van huis was gegaan, hebben deze ingeschreven. Er waren 10 personen aanwezig. Het is een bedrag geworden van f 42,50. „Geen bedrag, dat doorslaggevend is, gezien het vele dat U nodig hebt. Maar we hopen toch, dat het een stimulans voor U is om door te gaan met dit zware, maar toch mooie werk.”

Ik vind het een mooi bedrag. Het gaat er maar om, dat iedereen meedoet. Dan wordt gezamenlijk het „doorslaggevend bedrag” zeker bereikt.

Het bruidspaar en de kinderen onze hartelijke dank en wederkerig gegroet, de kleinkinderen inbegrepen.

Een ander schrijft:

„Zoals U wel bekend is, geven de Gereformeerde Gem. Koren o.l.v. Nina Wind een grammofoonplaat uit, waarvan zij de opbrengst gedeeltelijk bestemmen voor de Stichting Gereformeerde Kinderbescherming — Eigen Tehuis. De plaat heeft als titel: „Een vaste Burcht...”, en bevat koor- en samenzang”.

De plaat kan worden besteld door storting van f 6,45 op postrekening nr 471048 t.n.v. G. Bos, Populierstraat 6, Den Haag.

Moet ik plaat en doel nog aanbevelen? Deze koren zijn bekend. Wie ze eenmaal heeft gehoord, zal de plaat gaarne in zijn bezit hebben. Gezien het doel, zal het U duidelijk zijn, dat ik van harte hoop, dat er velen zullen zijn, die de plaat bestellen. U verrijkt er U zelf en anderen mee. Wie er meer van wil weten kan terecht in het Geref. Gezinsblad van zaterdag 8 aug. 11.

Jeugd zingt voor jeugd.

Van de heer Slothouwer te Zwolle vernam ik, dat de plaat „Jeugd zingt voor jeugd” nu spoedig zal worden verzonden. Er zijn er reeds ongeveer 500 besteld. Er kunnen er nog 300 bij. Deze plaat kunt U bestellen door storting van f 6,25 op postrekening nr. 995495 t.n.v. H. Bijlenga, Geert Grotestraat 44, Zwolle.

Prikkaarten.

Voor de heer Van Eijsden, hoofd Geref. School te Bergentheim, vraag ik: waar blijven de bestellingen van de prikkaarten? Gemist worden o.a. de scholen van Enschede, Groningen, Amersfoort, Kampen en Spakenburg. Wie pakt de koe bij de hoorns? Als iemand van het onderwyzend personeel de leiding op zich neemt, is de jeugd gaarne bereid te helpen bij de uitvoering van de prikkaartenactie.

De kaarten kunnen worden besteld aan het adres van de Stichting: Beatrixlaan 37, Ede.

Ontvangen werden

de volgende giften: 5 x f 2,50; 1 x f 3,—; 5 x f 5,—; 1 x f 7,50; 6 x f 10,—; 1 x f 15,—; 2 x f 25,—; 2 x f 50,—; 1 x 100,—; 1 x f 750,—.

Verder: 2 geboortegiften van elk f 5,—; f 10,— t.g.v. de geboorte van Frank; Geref. School te Leens f 58,56; „Uit dankbaarheid” f 10,— (met hartelijke groet); via de kerk van Rouveen een gift van f 5,—; een vakantiebijdrage van f 20,—; „De tuinstoel, die ik wilde kopen, was er niet meer. Koopt U er nu maar een voor het eigen tehuis”. Het mag er een worden van f 25,—. Ik zal het doorgeven. „Zolang het tehuis er nog niet is, hopen we regelmatig iets te gireren.” f 20,—; „Voor het tehuis met een eigen wereld”.

f 10,— (We hebben elkaar begrepen). Wederom mochten we uit Wezep een bedrag voor het tehuis ontvangen. Ditmaal een van f 102,50. Dit resultaat leert ons wat een eenvoudig opgezette actie vermag.

Hoewel ieder intussen de dank van de Stichting wel zal hebben ontvangen, wil ook ik alle gevers en geefsters, groten en kleinen, de mijne gaarne hieraan toevoegen.

Ik zie weer belangstellend uit naar de volgende „oogst”.

Verantwoording vanaf 28 juli:

Ontvangen van kerken f 961,21
van particulieren „ 717,25

Collecten en giften — gaarne met uitvoerige omschrijving — voor het tehuis kunnen worden overgemaakt op postrekening nr. 52325 t.n.v. Stichting Gereformeerde Kinderbescherming, Beatrixlaan 37, Ede.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

Periodieken

Boekwerken

Handeldrukwerk